

TERAPIA TEATRALĂ A DEDUBLĂRII

CHANG ENG de Göran Tunström. Traducerea: Iulian Vișa • **TEATRUL DE STAT DIN SIBIU** • Data premierei: 30 noiembrie 1991 • Regia: Iulian Vișa • Scenografia: Mihai Ciupe • Distribuția: Virgil Flonda [Chang], Constantin Chiriac [Eng], Geraldina Basarab [Adelaide Yates], Dana Talos [Sarah Yates], Nae Flocă [Cloyllia], Kitty Stroescu [Josephine], Mihai Bica [Barnum, Vînzătorul, Coffin], Ion Buleandă [Asistent, Ziarist, Dr. Ferguson, Dr. Williamson], Ben Dumitrescu [Povestitorul, Ziarist, Fotograf], Rodica Dumitrescu [Dorothy], Dana Lăzărescu-Popa [Mama].

Dana Talos și Geraldina Basarab

Spre deosebire de oamenii obișnuiți, Chang-Eng nu își ascund(e) caracterul dublu, dimpotrivă, poartă la vedere ceea ce majoritatea oamenilor ascund cu grijă ori recunosc numai în versuri: «Ah! două suflete-mi sălășluiesc în piept,/Ce vor neconțin să se dezbine», cum constată, îngrijorat, Faust, dîndu-l încă o dată de gol pe Goethe... Chang și Eng sînt frați siamezi. S-au născut într-un Orient fabulos, a cărui poezie plină de mister montarea lui Vișa o schițează succint dar eficace, condimentînd-o cu umor de calitate. Cît timp existența îi recompensează pentru această sinceritate monstruoasă, transformînd-o în avantaj, totul merge bine. Realitatea ternă a cotidianului are nevoie de o lume alternativă, care să-i întrețină iluzia că totul se poate: în lumea ciroului, guvernată de poetica artificialului, Chang-Eng se simț(e) la largul lor (lui). Tocmai sub semnul aparenței ridicate la rang de realitate, al lumii ciroului ca dublu siamez al celei «adevărate» începe al doilea spectacol sibian al lui Iulian Vișa. El

alcătuiește această lume cu mijloacele unei teatralități viu colorate, ce își lasă la vedere, cu o neglijență studiată, mecanismele «secrete» cucerind, astfel, o dată în plus.

Dar Chang și Eng vor parcurge, aici, drumul de la iluzie la realitate, la propria lor realitate. O vor descoperi — cum altfel? — reflectată în ceilalți. Cît timp au trăit la adăpostul unei lumi a iluziei, reflectarea nu a fost posibilă. Abia cînd oamenii normali vor fi obligați să împartă cu ei una și aceeași realitate se declanșează conflictul propriu-zis. Odată căsătorii cu surorile Adelaide și Sarah — așa dar, cînd dublul se vede ridicat la pătrat — deosebirile, atît cele dintre frații siamezi, cît și acelea dintre soțiile lor, devin tot mai vizibile. O tentativă de separare chirurgicală e împiedicată în ultima clipă, oricum ea nu ar fi rezolvat nimic. Dar, în condițiile menținerii unității fizice, distanța interioară dintre Chang și Eng crește tot mai mult. Pe Chang, disperarea îl împinge spre alcool, în vreme ce Eng în-

cearcă să-și păstreze luciditatea. Încercarea de a reface terenul pierdut înăuntru printr-o eventuală recuperare a drumului parcurs afară — de revenire, adică, în lumea ciroului — sfîrșește și ea cu un eșec aproape mortal.

«În fiecare din noi există un Chang și un Eng, fiecare suntem o variantă a monstrului CHANGENG, iar spectacolul nostru vorbește despre necesitatea conflictului ca fundament al existenței individului. Să ne acceptăm ca pe o masă de contradicții necesare, condiție sine qua non a unității eului» — iată, în cuvintele regizorului, condiția acestui spectacol încîntător. El materializează într-o manieră irezistibilă problemele noastre de identitate, ceea ce numim îndeobște conflict interior. Dincolo de gradul înalt de profesionalism, Iulian Vișa impune mai cu seamă prin vitalitatea pe care izbutește să o transfere asupra spectacolului, ca și printr-o imagistică de o inventivitate ce pare inepuizabilă, neînhibată de nici una dintre prejudecățile estetizante, atît de frecvente nu doar în teatrul nostru. Chang-Eng întărește impresia ce se impunea deja după vizionarea *Cartotecii* — anume faptul că a reușit să transforme trupa sibiană ce pare acum aptă de orice tip de spectacol: așa cum a arătat ea de-a lungul celor două seri, ar putea fi transferată oricînd, în corpore, în orice teatru bucureștean. Se detașează și de data aceasta Virgil Flonda și Constantin Chiriac, interpreții impecabili ai unei partituri de maximă dificultate: Chang și Eng. Deși nu sînt legați decît prin... joc, evoluția lor impune prin forță și precizie. Se disting, prin natura rolurilor, și Geraldina Basarab și Dana Talos, dar performanțele lor sînt susținute cu brio de întreg ansamblul.

Și o mențione pentru scenografia foarte tînărului Mihai Ciupe (a absolutul anul trecut), scenografie ce pare a comunica foarte bine cu intențiile regiei, în primul rînd prin elemente de o teatralitate pe alocuri rafinat autopersiflantă, ca și prin lipsa de inhibiții în folosirea unor suprafețe mari, ce îi permit lui Vișa să-și desfășoare nestingherit viziunea scenică.

FARSA DIN FOAIER

MAISTRE PATELIN, text prelucrat de Hans Wolfgang Hillers după originalul anonim din secolul XV • **TEATRUL DE STAT DIN SIBIU**, secția germană • Data premierei: 1 decembrie 1991 • Regia: Karl-Heinz Maurer • Scenografia: Maria Bodor • Distribuția: Wolfgang Ernst [Peter Piile], Monika Dandlinger [Minchen, soția lui], Franz Kattesch [Schumel, negustorul de stofe], Kurt Merkel [păstorul Theobald Lammle], Georg Potzoli [Judecătorul], Renate Müller-Nica [Soția judecătorului].